

ZGODNJA

DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LV.

V Ljubljani, 23. majnika 1902.

List 21.

Na Telovo.

I prijam hlieb, hvalu
vozdam prelomi, i dade
jim glagolä: sije ješč
tielo moje, ježe za vy
dajemo: sije tvorite v
moje vospominanije.

Luka, pogl. 22. vrsta 19.

Takožde že i čašu po ve-
čerji. glagolä: sijä čaša, novyj
zaviet mojeju kroviju, jaže za
vy prolivajetsä.

Luka, pogl. 22. vrsta 20.

Pevaj narod preslovito
Tajno tela Božjega;
Kri njegovo plemenito,
Dar daru najdražjega,
Plod telesa, čudovito
Izlijenje Višnjega.

Nam se splodil, nam se rodil
Iz deviške čistosti.
Mirno je po zemlji hodil
In učil je čednosti.
V konec vek je svoj provodil
Divnim redom skrivnosti.

Na poslednjem gostovanji
Sredi bratov On je vstal.
Izpolniviši po pisanji
Vse, kar red je veleval.
V svojem se je žrtvovanji
Dvanajsterim v hrano dal.

Slovo meso kruh zaista,
Slovom tvori se v meso,
Vino v kri pa Jezu Krista.
Ti umeti je težko?
Osvedočiš, duša čista,
Veroy se o tem lahko.

Svete tore te skrivnosti
Počastimo tu kleče.
Novi redi naj starosti

Svedočanstva izmene;
Kar ne pojme um svetosti,
To se veroy utrde.

Porodnika, rojenika
Čistim srcem hvalimo,
Otcu slava, Sinu dika,
Obu blagodarimo;
Duha, njiju izhodnika
Isto tako slavimo.

Matvej Andrejevič.

Mladinina bisernica.

(Dalje.)

XXXII.

Čistost, vir zemeljskemu blagostanju.

Iz pregreh nastanejo, če ne vedno vsaj po-
gosto, zle telesne betežnosti. — Isto velja o čed-
nosti. Njej pa slede nasprotno bogati zemeljski
blagoslovi.

Res da bo nebeško plačilo čednosti, ki ima
pred vsem Boga pred očmi. Lahko pogreša
čednost zemeljskih dobrin, saj ji ne odidejo
nebeške. A vender le pa pogosto rosi Bog svoje
blagoslove že tu na čednostnega, da ga osrčuje.
Deloma pa odvräca posvetnjaška srca s kras-
nimi svojimi zemeljskimi darovi od hudega in
jih nagiba h kreposti.

In zakaj bi ne bila prav čednost čistosti deležna
zemeljskega blagoslova? Saj čednost svete či-
stosti prevladuje telo, čute, vse ude in gospo-
dari nad njimi.

O nečistniku pravi sv. pismo, da je nič-
vrednež. Gnjlوبا in črvi se ga polaste in v
velik izgled bo postavljen in njegova duša se
vrže iz števila živih. (Sirah 19, 3.) — Čisto

srce pa daje telesu svežo moč in lepoto. „Kako lep je čisti rod v svetlobi“, (Mod. 4, 1.) Vse glada na čistega, vse čistnik vabi do sebe.

Zmernost, zdržnost podeljuje prav mnogokrat mladeniču telesne moči, ki presega njegova leta. V njegovih potezah se zrcali nekaj nadnaravnega. Iz čistih oči odseva žar, ki očaruje, ganjeva in sije noter v lastno srce. „Pogled ti čist, oko mirno — V njem seva celo ti nebó.“ Vsa čistnikova zunanost nam je priča svežega življenja. Vspodbuja nas k čednosti in brani pregréh. In kaj se le, če se komu ponudi prilika, da se seznanj z nedolžno dušo, da pogleda v njene globočine in da je priča trdnim njenim bojem in zmagam. Kako se v spoštovanju do čiste mladosti mora klanjati vsakdo.

Še enkrat: „O kako lep je čist rod v svetlobi svoje čednosti! Njegov spominj je večer pri Bogu in pri ljudeh.“ (Modr. 4, 1.)

*

O Bogomiru Bouillonskem, junaku prve križarske vojske, slove čudeži njegove moči in njegovega junaštva. V najhujši bojni metež si je upal v bitkah. Najdrzovitejih nasprotnikov je iskal, ter se skušal z njimi. Ni ga ustrašil sovražnikov niti meč, niti škit, niti oklep, Bogomir je vsekal in raz konja ste padli njega dve polovici. — Ko ga vprašajo nekoč: odkod njegova nenavadna moč in srčnost, odgovori: „Moč, ki jo vidite na meni, je čistosti moč: z nečistostjo nisem še oskrnil svojih rok.“ — Blizo Antiohije je rešil Bogomir nekokrat božjepotnika iz krenapljev razjarjenega medveda. Medved je sicer popustil romarja, a zagnal se je na viteza. Bogomir se mu sicer umakne in zamahne močno z mečem, a mahljaj je bil zastoj. Zgrabila ga je divja zver od ene strani in sicer od leve, kjer je visel prepasani mu meč. A svojo levo poprime in drži medveda toliko časa, dokler ne pride z desno do meča, ki ga sledujoč do ročaja zadere medvedu v goltanec.

* * *

Če ti tudi ni, mladenič, veliko na zemeljskem, vendar ti pa ni vse eno, ali prejme telo — to tvoje največje dobro za tvojo dušo — plačilo ali kazen. Imej torej svoje telo v časti, mladenič. Tudi čistost tvojega telesa ti bo kedaj v slavo. Misli Bogomira Bouillonskega!

XXXIII.

Čistost, vir dušni svežesti in moči.

Značajan hoče biti vsak. Ponos svoj stavi na svoje dušne moči. Slabotnež neče biti nikdo.

In vendar je pa le zatajevanje vir trdnega krščanskega duha. Ne čudi se torej, da so čiste duše redoma tudi močne duše.

Dušna moč pa se kaže v prenašanju težav. Mladenič znabiti ni še stopal po bogvedi kako trnjevi poti, a dalje ko v leta prihaja, tem resnejše mu postaja življenje, tem pogosteje se mu nudi prilika, da se priklopi množici takih, ki jim je nositi velikih in težkih križev. Čisti duh je navadno, ne glede na pomoč božje milosti, srčnejši, vstrajnejši, potrpežljivejši — navajen je zatajevanja, zna si odreči, zna se ločiti od sveta.

Dušna moč se javi tudi v podjetnosti. Tu ne mislimo zemeljskega; tudi na dušnem polju, na polju duhovne vzvišenosti je marsikaj, počemer na se hrepeni, za kar naj se zastavijo vse moči. In kdo je dovtetnejši blagim nagibom srca, kdo delatnejši z milostjo kakor uprav čisti? Njegov pogled je jasen, — neomadeževan strasti. Njegovo srce je zdravo, — ni ga prevladala mehkužnost. Kaj čuda potem, ako se pečajo njegove misli z visokim, ako je podjeten v visokem, ako izvrši kaj visocega!

Prava dušna moč je v vstrajnosti. Čisti ni ostal čist brez usodnih bojev. V neprestani molitvi, čuječnosti, v borbi je postal zmagalec svojega mesa in svoje krvi, sveta in pekla.

Poglej mogočne lipe. Globoko v zemlji ima razprostrte le svoje korenine. Zdravo ji je zrno in skorja, na široko razprostira svoje vejevje. V nebo pa kipi njen vrh. Stoletjem klubuje in če tudi pade, v izdelkih ti še kaže svoj zlahtni in prožni in tudi stanovitni les.

Bodi tudi ti lipi podoben, mladenič! Ubrani se pregrehi, ki bi te obvladala z mehkužnostjo; vedno močnejši postajaj. Trdno, odločno stopaj po čednostni poti. Hudobiji junaško zastavi pot. Ako pa se ti ponudi prilika za kaj velikega, tedaj si oglej to in je presojaj. Prosi Boga milostne pomoči, potem se loti in vstrajaj.

*

Sv. Vincencij Pavljanski, nekedar sam vjetnik v severni Afriki, si je na vso moč prizadeval olajšati vjetnikom žalostno usodo med barbari. Mnogo jih je odkupil; povsod je nabiral milodarov, pošiljal je med nje misijonarje, da bi jih tolažili in jim ohranili njihovo najdražje; to je — vero. Iz te dobe so se nam ohranili nekateri izgledi čudovite junaške vstrajnosti. Ti izgledi nas zamorejo poučiti, kaj premore vera, kaj strah božji in kaj ljubezen do čistosti pri mladini. Misijonar Guérin pripoveduje v pismu, pisanem dne 16. junija 1646.

leta, o enajstletnem dečku, katerega so na angleškem obrežju ugrabili morski roparji. Odpo-vedal se, zadet od žarka milosti božje, krivi veri in med bolestinimi udarci ni jenjal priznavati glasno svoje vere. „Tepi, le tepi me,“ govoril je svojemu gospodarju, „odsekaj mi glavo; a vedi, katoliški kristijan sem, tak hočem ostati, kot tak tudi umreti.“ In obrnivši se do misijonarja, je rekel: „Le mirni, brez skrbi bodite; pripravljen sem vse pretrpeti, tudi smrt a nebeskega Učenika ne zatajim.“ — 26. julija istega leta je izgubil dvaindvajsetletni Portugalec življenje, ker se je odločno branil storiti dejanja, h kateremu so ga silili. — Kmalu potem so na kol nataknili mladega Francoza. Tudi on se je hrabro ustavljal nesramnemu prigovarjanju in za noženo ceno ni hotel služiti za orodje sramotni strasti. — Leta 1648 sta trpela dva mladeniča, eden Francoz, drugi Anglež, grozne muke za vero in nedolžnost. Tudi krvnikova roka se je utrudila vsled nju vstrajnosti. Francozu preti trinog porozati ušesa; naglo pograbi mladenič sam bodalo, odreže si uho ter je poda strncečemu Turku z besedami: „Hočeš li še družega?“ — Za nalezljivo boleznijo sta kmalu potem oba umrla in šla v nebesa vživat plačilo zvestobe.

* * *

Da, mladenič, pogum in moč. A to podaja le čistost. „Moško si ravnala, potrjeno je bilo v hrabrosti tvoje sree: ker ljubila si čistost.“ (Jud. 15, 11.) Tako so govorili meščani mesta Betulije čisti Juditi, ko je odsekala krutemu Holofernu glavo in rešila rodno mesto in meščane.

L. P.

Kvaterni post.

Post četrtega, petega, sedmega, desetega meseca bo v Judovi hiši veselje in radost. (Cahar. 8, 19.)

Kedaj se je kvaterni post vpeljal, ne da se določiti, gotovo pa sega v najstarejše krščanske čase. Veliko cerkvenih učnikov in pisateljev trdijo tem postu, da je posnemanje štirih judovskih postov, katere so Judje obhajali ob početku štirih letnih časov. O njih govori prorok Caharija: „Tako govori Bog vojskinih trum: Post četrtega in post petega in post sedmega in post desetega meseca bo v Judovi hiši v veselje in radost in v veličastne godove. (Cahar. 8, 19.) Njih početek pa nam riše prorok Jeremija in četrta knjiga kraljev. Prvi jih je spo-

minjal na vzetje Jeruzalema (Jer. 52, 6, 7.) drugi na požar svetišča (13.) tretji na umor vodja Godolije (41, 2.) in četrtna začetek obleganja mesta Jeruzalema. (4. Kraljev. 25, 1.) Ta starodavni post je bil pri Judih v navadi tudi takrat, ko je Jezus nčil in se je vstanovila cerkev. Bržkone so stari post vpeljali apostoli v Kristovi cerkvi in mu dali drug krščanstvu primeren pomen. On jim je to tudi naročil: „Pride čas, ko jim bo ženin odvzet in tedaj se bodo postili.“ (Mat. 9, 15.) Leon Veliki, ki je v tem stoletju slavno vladal sv. cerkev, izvaja to navado iz apostoljskih časov. Pridno je zbiral ustno izročene naredbe in imenuje prav kvaterni post od apostolov vpeljano navado. Ako tedaj cerkveni očetje pred njim molijo o njem, iz tega nikakor ne sledi, da je bil o njegovem času ta post neznan: saj sveti pisatelji in očetje post prav toplo priporočajo, dasi dotičnih dni ne navajajo, ker so pisali svojim sodobnikom. Kdo naj bi potem iz tega izvajal, da ta post takrat ni bil v navadi, ko vendar sv. Leon tako jasno in odločno o njem govori in sicer o rimski občini, katera pa je bila vstanovljena prav od prvakov apostoljskih in je najpopolneje in najčisteje ohranila apostoljska izročila.

Čas posta seveda ni bil takoj v začetku znan, ker vemo iz cerkvenih zaznamkov, zaznamkov cerkvenih zborov, da se je še le v 11. stoletju odločilo, katere čase naj se obhaja. L. 813. določuje cerkveni zbor v Mogunciji, naj je v začetku štirih letnih časov: prvi teden marcija, drugi teden junija, tretji septembra in teden adventa, ki je pred božično vigilijo. V prejšnjih časih pa je vsak škof poljubno določil za svoje škofijo štiri letne dobe za ta post. Post pa se je obhajal splošno v cerkvi, vsak vernik je bil postiti se dolžan. To povzemamo iz govora prej imenovanega papeža, v katerem govori o postu v desetem mesecu: „Vsakemu kristijanu je prepuščeno, da se prostovoljno zatajuje in si nalaga spokornih del, ki nasprotujejo želji mesa. Vendar se pa spodobi, da obhajamo ob gotovih dneh skupni post ker to je pobožnost, ki je Bogu všečna in k izveličanju veliko pripomore, če vlada v cerkvi en duh in težnja po pobožnih delih. Postimo se tedaj ob sredah, petkih in sobotah, da čuječ ob grobu sv. Petra po njegovih zaslugah dosežemo, za kar ga prosimo po Kristu Jezusu, Gospodu našem“.

Tako star je tedaj kvaterni post. Kakor dolgo obstoji cerkev, obhaja se ta post redno na vseh krajih, povsod in vedno tudi vestno.

*

Kakšen pa je pomen in namen kvaternega posta?

Že imenovani papež Leon nam o tem govori: „Vsak letni čas naj bi se vsaj nekoliko porabil v pokoro. Kakor pa so štirje letni časi: zima, pomlad, poletje, jesen, tako se je vpeljal tudi štirikratni manjši letni post. Kakor pa je vsak letni čas iz treh mesecev, tako je bila za vsakokrat odločena tudi doba treh dni, da bi v teh treh dneh pokore in posta zadostili za grehe treh mesecov. Trije dnevi pokore niso sicer v nikakem pravem razmerju s tremi meseci grešnega našega življenja, a cerkev se z njimi zadovoljuje, da spokorno gorečnost v nas obudi in podžge. Spomniti pa nas hoče tudi sv. cerkev, da kakor ni časa, v katerem ne bi žalili Boga, tako naj bi tudi ne bilo časa, v katerem bi ne skrbeli potolažiti ga s pokoro in mu zadostovati. Če so se postili Judje ob štirih različnih letnih časih, koliko bolj morajo to kristijani storiti, katerih življenje bi moralo biti nepretrgana pokora, zatajevanje, mrtvenje. „Kdor hoče za menoj priti“, pravi naš Gospod in Učenik, „ta naj zataji samega sebe, naj dan na dan zadene križ na svoje rame in naj hodi za menoj.“ (Mat, 16, 24.)

Vsak čas prejemo iz božjih rok zemeljske sadove, vedno nam Bog daje blagoslova, da vspevajo dela naših rok. Zato duh pobožnosti zahteva, da s prostovoljnimi darovi ganemo nebeškega Očeta, naj sad zemlje milostno blagoslovi. Mi izročamo zemlji zrno, njegov blagoslov pa naj nas navdaje z veselim upanjem na bogato žetev, ako se približuje čas žetve, naj nas poletni kvaterni post spominja, da le po božjem blagoslovu rodi polje bogate dari. Pospravljanje božjih darov spremlja zopetni post, ki naj bi nas spomnil na zmernost, s katero naj uživamo, kar smo pridelali. Zahtevajo od nas, naj dejansko pokažemo, da se moremo zadovoljiti le s potrebnim, da zamoremo od obilice dati revežem in da nas obilica ne more zvoditi od Boga. Namen postu je torej: da se zamoremo nedovoljerega tem ložje vzdržati, moramo si pa sem in tje celo dovoljenega odreči.

Tretji namen tega posta pa je, izprositi od Boga cerkvenim občinam vrednih duhovnikov. V teh dneh se blagoslovljajo služabniki božji; zato pa naj se v teh dneh obhajajo posebne pobožnosti. Že v sv. pismu imamo lep izgled, kako naj se z molitvijo in postom izprosijo od Boga vredni svečeniki. Ko sta bila Pavel in Barnaba poslana, da znanita sv. evangelij, postili so se verniki in so molili, ona dva pa sta roke pokladala ter jih odpustila. (Dej. 13. 3.) In veliko je na tem, da

cerkev dobi vrednih služabnikov. Vse zadeve človeškega rodu so poverjene duhovstvu. Duhovni so delilci sv. zakramentov vsem stanovom, posredujejo obile milosti, znanilci so božjega razodjetja, zaščitniki postave, ki jo je nebeški sin prinesel na zemljo, da razsvetli duhove in ublaži srca. Prvi odgojevalci človeštva so, ki ga pripravljajo za najvažnejši in najvišji namen. Velika nesreča za cerkev, velika škoda za človeštvo preti, ako se Presveto zaupa nevrednim rokam, ali če otroci koprne po kruhu življenja, — a ni njega, ki naj bi jim ga delil. (Žal. 4, 4). Žalostno je v onih krajih, kjer vlada pomanjkanje duhovnikov; žalostno v državah, kjer se prepoveduje vzgoja in posvečevanje duhovnikov. Ovce so brez pastirja, in žalostna znamenja te zapuščenosti se javljajo le prejasno. Ne za stotine, tudi ne za tisoče, za za cele milijone upada po takih državah število kristijanov. Čuda nič, da se ovce razkropijo, če ni pastirja. Že edin ta namen, ta razlog, izprositi od Boga vrednih duhovnikov, bi zadoščal, da se prav dostojno in z vnemo obhaja kvaterni post.

Obhajati štiripostne čase je zapoved cerkve, one cerkve, o kateri pravi sin Božji „Kdor cerkve ne posluša, je nevernik in očitni grešnik (Mat. 18, 18.), one cerkve, katere predstojnikom veljajo Kristove besede: „Kar koli zavezete na zemlji, je zavezano v nebesih.“ (Mat. 16, 19.) Vsak vernik je torej dolžan poslušati v tem oziru cerkev in vestno izpolniti svojo dolžnost glede kvaternega posta.

Razlogi zanj so dovolj tehtni: v pokoro naj bi bil kvaterni post za grene. Kje pa je najti človeka, ki bi ne potreboval pokore. Zahvalni dar naj bi bil ta post za prejete dobrote, prosilni dar za nove, potrebne. Kdo pa se ne čuti hvaležnega Bogu in kdo misli izhajati brez božjega blagoslova?

Sprosili naj bi si ljudje v teh dnevih vrednih duhovnikov; kje je vendar najti kristijana, kateremu bi ne bilo mar za blagor cerkve, in blagor lastne duše in ki ne bi poprosil Boga za to veliko milost?

Ti dnevi naj bi nam bili dnevi zatajevanja, ne razveseljevanja, dnevi mrtvenja, ne dnevi nasladnosti. Ti dnevi naj bi nam bili pa tudi čas molitve in pobožnosti. Ti dnevi naj bi nam bili prilika dobrim delom, delom krščanske ljubezni in radodarnosti. „Molitev z postom in z miloščino je boljša, nego kupi zlata.“ (Tob. 12, 8.). Sv. Leon prav lepo piše: „Ne sam post nam bo v dušno izveličanje, nego post z dobrimi deli vred. Bodimo tedaj zmerni, kar sebi odtrgamo, to naj

vživajo potrebni, gladni. Sprejemajmo ptujce, pomagajmo zatiranim, oblačimo gole, strezimo bolnikom; za vse, kar tu dajemo z radodarno roko revežu po volji Boga, iz radodarne roke tega istega Boga prejmemo stotero povračilo.

Tako se tedaj obhaja post v duhu in namenu cerkve, tako zlasti kvaterni post. Čas tega posta nam bodi čas pokore, zahvale in prošnje. Če vedno v duhu cerkve obhajamo poste, bodo ti dnevi za cerkev dnevi veselja, dnevi radosti, dnevi obilega blagoslova — nam samim pa bodo ti dnevi dnevi zaslug, dnevi setve, po katerih nastopi kedaj čas žetve, ki bode obila in vesela za neumrjočo dušo na veke.

L. P.

Marija pomoč kristijanov.

Sv. Gregor pripoveduje, da je poznal škofa, ki je od zgodnje mladosti delil miloščino ubogim in bil zato pogosto sam v pomanjkanju. Zgodilo se, da proda njegov nečak konja in spravi denar v svojo hranilno puščico. Koj na to se oglasi pri škofu množica sirot, katerih ni maral odsloviti praznih rok. Ker je bil svoje že davno razdal, razbije nečakovo hranilnico in razdeli med nje ves denar. Komaj izve nečak, kaj se je zgodilo z njegovim denarjem, dere ves razjarjen nad škofa. Ta pa hiti v sili v cerkev, posvečeno Materi Božji. Veličastna gospa mu izroči tu v last veliko svoto denarja. Komaj se je zamogel škof zahvaliti za veliki dar. Gospa se je namreč izgubila iz cerkve. V spanju se mu prikaže Marija in mu obljubi še dalje pomoči v vsaki sili. Bil je te pomoči v resnici vse življenje deležen.

L. P.

Sv. Bernardin Sijenski.

(20. majnika.)

Sv. Bernardina iz Sijene so si želili za propovednika vsa italijanska mesta. Govoril je s tako ravnodušnostjo, s toliko prepričevalnostjo, da so se vsled njegovih govorov spreobrnil največji grešniki. Najhujši sovražniki so se spravili, oderuštvo je pojenjalo, ljubezen do Jezusa se je vnela v srcu vseh poslušalcev. Ta dar govorništvu mu je sprosil ljubljena njega mati, Marija. Sploh je bil trdno prepričan, da mu dohajajo vse milosti izključno po Mariji. Za to naklonjenost ji je ostal vse življenje hvaležen. Nikdar je ni pozabil v svojih govorih, vedno je hvalil in slavil njeno premoč v nebesih in vedno vžigal v srcih poslušalcev neomejeno zaupanje do nje. V nobeni

molitvi, v nobenem premišljevanju ni opustil pobožnih vzdihljajev do Marije.

L. P.

„Hvala Bogu!“

(Sv. Feliksu Kantališkemu 21. majnika v spominj).

Sv. Feliks Kantališki je moral pobirati milodare za samostan, kakor je običajno pri prosečih redovih. Od svojega dvaintridesetega leta je bil dan za dnevom vedno na poti. Na hrbtu je nosil prostorno vrečo, v roki je držal molek ter počasi in premišljeno molil Mariji Devici toli ljubljeno molitev. Ob njegovi desni je korakal kak duhovni sobrat, ki mu je včasih pomagal odnašati težko breme.

Njegovo častitljivo vedenje in njega vzvišena potrpežljivost je bila občudovanja vredna. Nikdar ni godrnjal, nikdar izrekal trpke besede, dasi je moral večkrat na ne baš lep način zapustiti hišo, v katero je šel prosjačit. Na njegovih licih je igral vedno veselo-resni smehljaj, le ob najhujši nepriliki se je stemnilo njegovo ponosno čelo.

Pri največji vročini je hodil naš svetnik bos po razbeljenem tlaku rimskega mesta. Večkrat je imel noge tako zelo razparane in razprskane, da si jih je moral sešiti. Da so se na tak način bolečine le še poveksale, je umevno.

Zvečer je izredno malo jedel, a tem dalje molil. Počival je vedno le na bičju in še tu le kake dve uri. O polnoči je vedno vstajal ter hodil pred tabernakelj, kjer se je vselej dolgo pogovarjal z Nasjvetejšim.

Zjutraj na vse zgodaj je že stregel pri sv. maši, kar je bila njegova največja radost. Po končani daritvi Gospodovi je pričel s premišljevanjem, med premišljevanjem ni nobene besede ponovil tolikrat kakor: „Hvala Bogu.“

Za vsako miloščino, za vsako besedo je odgovoril: „Hvala Bogu.“ Kadar ga je kaj razžalostilo, kadar so ga surovi ljudje pognali čez hišni prag, vselej je imel pripravljeno lepo besedo „Hvala Bogu.“ Kadar ga je zadel kak hud udarec; kadar so ga bezvestno opravljali, tolažil se je vedno s svojo navadno prislovico „Hvala Bogu!“

Tako se tudi zgodilo, da je Bog onemu, ki je svojemu Spasitelju vse svoje življenje dajal hvalo, povrnil hvalo s tem, da ga je ovenčal z nebeško krono.

F. S. F.

Filip Nerij — tolažnik grešnikov.

(26. majnika.)

„Gospodove oči gledajo ubogega.“
(Ps. 11, 5.)

Nekoč je prišel sv. Filip Nerijski v ženski samostan. Sestra Sholastika je trpela sila hude notranje bolečine. Nekaj jo je neprenehoma vznemirjalo in jej kalilo kupo mirnega redovniškega življenja, dasi pravzaprav se sama ni vedela, kaj jej manjka.

Ko je prestopil sv. Filip samostanski prag, omilil se jej je takoj in sklenila je, da mu razodene svoje notranje nadloge. Vedno se jej je usiljevala misel, da bo na veke pogubljena; a tolike srčnosti ni imela, da bi bila komu razodela te nadležne sanjarije. Še le Nerij se jej je zdel primeren in sposoben, da mu potoži svoje skrbi.

Še ni pričela Sholastika, že jo nagovori svetnik rekoč: „Kako je kaj, Sholastika? Kako se ti godi? Raj je tvoj.“

„Dà“, odgovori sestra vidno vznemirjena, „dà, pekel je moja hiša.“

Nato pravi Filip: „Raj je tvoj in to ti hočem jasno dokazati, povej mi, draga redovnica, za koga pa je umrl naš Odrešenik Jezus Krist?“

„Za grešnike“, dé zavestno Sholastika.

„Kaj si pa ti?“ pristavi urno svetnik.

„Jaz — jaz sem slabotna, grešna ženska.“

„Torej“, zaključí naglo sv. Filip, „torej je raj vender le tvoj; kajti ti si grešnica, in si določno priznala svojo slaboto, svoje grehe.“

Ko je redovnica zaslišala ta sicer priprosti, a za njo tako važni in proporni zaključek, bila je hipoma vsa drugačna. Lahen pa zadovoljen usmeh je zdrknil po njenih sicer čmernih licih, zaupno je uprla svoj pogled proti nebu, z njenih ustnic pa so plavale komaj slišne, a tolažilne besede: „Raj je tvoj! Tvoj je raj!“

F. S. F.

Sv. Filip Nerij.

(26. majnika.)

Neko redovnico so razglasili kot sila pobožno in sveto. Papež se hoče prepričati, kako je s to zadevo. Zato pošlje sv. Filipa Nerijskega, da se prepriča o resničnosti govornice pri osebi sami, kateri velja vsa ta hvala. Poda se v deževnem vremenu v samostan. Ves premočen, blaten pride v samostan. Dotično redovnico pokliče in ji pokaže svoj obutal ter reče, naj ga sezuje. Vsa razjarjena ošteje redovnica svetnika in zbeži od njega. Sv. Filip se vrne k papežu in mu sporoči: „Po krivici se govori o njej kot o svetnici — revni manjka ponižnosti.“

L. P.

Ali Bog — ali Luter?

(Konec.)

Mi verujemo in molimo v apostolski veri: „Od ondod bo prišel soditi žive in mrtve“, in v sv. pismu stoji: „Oče ne sodi nikogar, nego je

vso sodbo Sinu izročil“ (Iv. 5. 22.) „In on nam je zapovedal ljudstvu oznanovati in pričati, da je on od Boga postavljen sodnik živih in mrtvih.“ (Ap. 10. 42).

Uprav nasprotno pa uči Luter!

Ako si domišljuješ, da je Krist sodnik ali učenik postave, kateri bode od tvojega življenja račun zahteval, tedaj ti povem resnično, da on ni Krist, marveč sam živi satan“ (I. Th. 21, 66).

Jezus uči, da izvira naša sv. vera od Boga: „Moj uk ni moj, nego onega, ki me je poslal“ (Iv. 7. 16.)

Luter pa zatrjuje, da je turška vera boljša nego krščanska. „Naša vera, t. j. katoliška, je ničlja proti turški veri, — tudi njilovo občestvo visoko nadkriljuje naše, naši duhovniki se ne morejo meriti s turškimi, so daleč za njimi!“ (De vita Turk.)

Te so resnični podatki iz Lutrovega „Cvetja“ — se ve da, da so to le mali podatki moralno propalega reformatorja.

Torej, dragi čitatelj, kaj meniš, kdo ima prav? Bog ali Luter? Ima li Jezus prav, ki nas uči verovati svoji besedi, živeti po Božjih zapovedih, skazovati ljubezen do bližnega, ali ima Luter prav, ki Kristov uk zasramuje in uči nepokorščino do Božjih zapovedi ter odobruje sovraštvo, umor, rop, tolovajstvo in prešeštvo? Čegava vera je prava? Vera gospoda Jezusa Krista, katoliška, ali pa vera Lutrova, luteranska? — Odgovor je lahak! —

Ostanimo tedaj zvesti, udani naši sveti katoliški veri, da zamoremo o smrti uri s svetim Pavlom zaklicati: „Dobro vojevanje sem vojeval, vero ohranil, sedaj me čaka krona pravice, katero mi Gospod pravični sodnik podeli isti dan.“ (2 Tim. 4. 7).

Radoslav Silvester.

Nekdanje procesije presv. Rešnjega Telesa pri ljubljanski stolnici.

Lep dokaz, kako živahno je versko življenje v našem glavnem mestu, so veličastne procesije o prazniku presv. Rešnjega Telesa, ko teknujejo s hvalevredno vneto Ljubljančani, da počaste in se javno poklonijo Izveličarju, navzočnemu pod skromno krušno podobo v najsvetejšem Zakramentu. Ko si se vdeležil kakega ljubljanskega Telovskega sprevoda in se strmé čudil, kako vsi sloji sodelujejo v proslavo Kristovo, prišla ti je morda misel: kako so neki prednamci

obhajali procesijo presv. Rešnjega Telesa? V nastopnih vrsticah ti nekoliko opišem nekdanje Telovske procesije pri ljubljanski stolnici. Bilo jih je čvetvero.

I.

Viri molče o tem, kedaj je šla prvokrat procesija o Telovem iz ljubljanske cerkve sv. Nikolaja. To je gotovo, da te stare bogonosne slavnosti ni prekinila protestantovska doba. Luteranci so pač pisano gledali procesijo presv. Rešnjega Telesa, a odpraviti si je niso upali. Tudi takrat, ko je bila Ljubljana večinoma luteranska, se je, dasi ob pičli vdeležbi, vsako leto v četrtek po presv. Trojici pomikal po njenih ulicah spreved z Najsvetejšim. Kako so tedaj konec 16. stoletja omrznila mnogim Ljubljancem srca za sv. vero, svedoči tale slučaj. — O prazniku presv. Rešnjega Telesa l. 1594 je razobesil ljubljanski meščan Gašper Srnec (Serniz), ki se je dotlej hlinil katoličana, na oknu svoje hiše namestu preproge staro, prepe-relo žensko podsedlico, vso blatno ob kraju; sloneč na oknu je gledal pokrit procesijo gre-dočo mimo hiše. Najemniku Ivanu Albinu je takoj odpovedal stanovanje, ker je nekaterekrati izprožil puško hoteč s streljanjem počastiti naj-svetejši Zakrament; pri tisti priči je moral iti iz hiše. Isti Gašper Srnec je kakih šest let po-prej vganjal nerodnosti pred križevniško cerkvijo, kjer se je pri zato pripravljenem oltarju ustav-ljala procesija presv. Rešnjega Telesa. Ko je odšla, potegnil je Srnec prtič z oltarne mize in raztresel kruhe, ki so bili na njej. Videli so predrzneža nekateri kanoniki in komtur nem-škega reda. Srnca je dohitela kazen. Na ukaz nadvojvode Maksimilijana ga je dal vicedom pod ključ. En mesec se je moral pokoriti ob kruhu in vodi v ječi, dasi se je bil potegnil zanj de-želni oskrbnik Jurij Kisl in so oporekali zoper kaznovanje mestni svetovalci z županom na čelu. Kar nič mu ni pomagal izgovor, češ, da je imel tedaj v hiši najemnika nekega Josipa Jamnika, čegar žena je baš istega dne, t. j. na Telovo prijezdila domov in razobesila tisto plahto.

Razmere med katoličani in luterani so bile zlasti o takih slovesnih prilikah, kakor je bila procesija presv. Rešnjega Telesa, jako napete. O Telovem l. 1598. so bili nekateri luteranski meščani oboroženi s puškami. Vicedom pl. Ra-batta je zahteval zato od magistrata pojasnilo. Župan se je izgovarjal, češ, da je nadvojvoda sam ukazal, naj se oskrbe z vsakovrstnim

orožjem. Seveda je bila to sama pretveza. Nad-vojvoda je nato odločno prepovedal tako oboro-ževanje.

Slovesneje, nego kdaj poprej se je jela ob-hajati Telovska procesija, ko je zavladal ljub-ljansko škofljo slavni zatiralec luteranstva Tomo Hren. Goreči častilec presv. Rešnjega Telesa si je na vso moč prizadeval, da dobi Izveličar javno zadoščenje o svojem vzvišenem prazniku za vsa žaljenja, s katerimi so ga obsipali krivo-verci. V Hrenovem koledarju za l. 1601 stoji pri 21. dnevu rožnika meseca tale pripomnja: „Procesija Kristovega Telesa se je tako sijajno izvršila, kakor že davno ne; bili so tu vsako-vrstni cehi, zastave, petje, strel, trobente in pavke tudi iz deželne hiše.“ Iz vsake črkice te beležke žari škofovo navdušenje za toliko zane-marjeni, a sedaj bliščobno obnovljeni spreved. Kadar je mogel, prihitel je o Telovem v Ljub-ljano, da vodi sam stolno procesijo.

Obhod z Najsvetejšim se je vršil nekedar iz stolnice v baš nasprotni smeri, kakor sedaj. Prvo evangelje se poje sedaj pri franciškanski cerkvi, drugo pred križevniško, tretje pri Mari-jinem znamenju na sv. Jakoba trgu, četrto pred mestno hišo. Procesija gre sedaj preko špital-skega mostu ob levem bregu Ljubljanice in se vrača čez šentjakobski most do sv. Jakoba, po starem in mestnem trgu ob njenem desnem bregu. Ne-kdaj je narejala nasprotni kolobar. Krenila je naravnost mimo mestne hiše po trgu do te-danje jezuitske cerkve sv. Jakoba. Tamkaj je bil prvi blagoslov. Oo. jezuiti so dali postaviti že v sredo oltar na akademiskem trgu pred vrati, ki so vodila na vrt. Oglejmo si ga, kakšen je bil l. 1679. Na sredi je bila podoba sv. Jakoba, na desni vstajajoči Izveličar, na levi blažena Devica v nebo vzeta. Na vrhu je tičala slika sv. Frančiška Borgije. Te podobe so prenesli iz šentjakobske cerkve. V četrtek za-rana so opremili oltar še z drugimi ozaljšavami: postavili so nanj osem srebrnih svečnikov; podij so pogrnili z modrim suknom, ki ga je dala nemška Marijina družba. Ob oltarju je stalo šest širokolistnih pinij, med katerimi so visele pre-proge nemške Marijine družbe; na pot so na-trosili cvetje; ob šolah in ob kolegiju so se vrstili mlaji. Krog $\frac{3}{4}$, na 8 je dospela k sv. Jakobu procesija, ki je odšla iz stolnice ob 7. uri; pozneje so predejali začetek procesije na 8. uro. Po odpetem evangeliju in danem blago-slovu se je pomikal izprevod od sv. Jakoba po starem trgu skozi Trančo preko sedanjega Hra-deckega mostu — šentjakobskega mostu še ni

bilo tedaj — skozi „zlato luknjo“ na Breg mimo cerkve sv. Klementa po križevniških ulicah h križevniški cerkvi, kjer je bil drugi blagoslov. Tretji blagoslov je bil pri oo. kapucinih v sedanji Zvezdi; tja je prišla procesija po vicedomskih (sedanjih gosposkih) ulicah. Zadnji blagoslov je bil pri oo. avguštincah t. j. pri sedanji frančiškanski cerkvi. Nekatera leta je bil pri šentjakovski cerkvi drugi blagoslov; kje je bil ondaj prvi in naslednja dva, tega ne poroča jezuitski dnevnik.

L. 1707. so prvič precej okrajšali stolno procesijo. Pri zatiškem dvorcu so napravili čolnarji most iz čolnov in izprevod je došel od sv. Jakoba po krajši poti na Breg. Naslednje leto niso napravili takega mostu, pač pa l. 1712, 1713. in 1718.

Stolni procesiji presv. Rešnjega Telesa se pridružujejo sedaj vse ljubljanske župe s svojimi banderi razen šempeterske. Pred dvesto leti in tudi pozneje še pa je pošiljal sv. Peter svoje župljane k šenklaški procesiji s podružnicami vred.

Telovskega spreveda so se vdeleževali številni cehi s svojimi banderi. Seveda je marsikdaj prišlo do prepira za prvenstvo. Leta 1702. so se klobučarji prvič prikazali k procesiji z zastavo. To se je pokadilo starim cehom: tesarjem, ribičem, velikim in malim čolnarjem in zidarjem; takoj so pospravili svoje zastave in odkorakali, češ, mi ne bomo hodili za njimi.

Pri posameznih evangelijih so streljali meščanski strelci in topovi na Gradu. Velika nesreča se je zgodila na Telovo dne 18. rožnika 1699. Pred špitalskimi vrati je gledal strelce neki kamenosek. Bil je poslednji blagoslov. Strelci izprožijo in kamenosek se zvrne zadet v prsi in v glavo mrtev na zemljo. L. 1787 je za cesarja Josipa II. hotela vlada odtegniti strelcem vsakoletni prispevek za smodnik, ki so ga rabili za procesijo. Tej zahtevi se je postavil po robu magistratni referent Kokalj (Kokail). Leta 1789 pa je došla meščanskim strelcem od vlade prepoved, da se ne smejo več vdeležiti Telovske procesije, češ, utegne se zgoditi kaka škoda, kak izgred; nevarno je zaradi ognja in stroški so precejšnji. Ta prepoved ni trajala dolgo. L. 1793. so strelci zopet sodelovali pri stolni procesiji.

Bogonosci so bili večinoma ljubljanski škofje, katerim so azistovali kanoniki. Kadar

je bila Ljubljana brez škofa, vodil je procesijo presv. Rešnjega Telesa prošt ali kapitulski dekan. Izprevod so poveljavali s svojo navzočnostjo številni drugi duhovniki: svetni in redovni. Tem poslednjim je ukazal l. 1747 škof Attems, naj se vdeležijo procesije v bogoslužnih oblekah, primernih vsakateremu redu.

O deževnem vremenu je šla procesija samo po cerkvi. Na Telovo l. 1659. je jelo deževati med sv. mašo. Kanoniki so se ustrašili dežja in opravili procesijo kar v cerkvi, dasi se je že o pol osmih zvedrilo in ni potem dežilo. Ljudje so bili jako nezadovoljni zato, ker je izostala procesija.

Kakor še dandanašnji, šli so tudi v davni minuloati za Najsvetejšim višji svetni poglavarji s plemstvom vred.

Ko so o francoski dobi odpravili vse zapovedane praznike razen svetega dne, vnebohoda in velikega šmarna, izostala je l. 1812. in 1813. procesija presv. Rešnjega Telesa. „Praznik presv. Rešnjega Telesa so Kranjci posebno pogrešali, ker so bili navajeni tisti praznik vsako leto s častitljivimi procesijami obhajati, — bil je takrat delalen dan. Delati vendar tisti dan se nobeden ni predrznil na Kranjskem.“ (J. Cigler.)

Župnik Iv. Vrhovnik.

(Konec prihoduje.)

I. Bratovske zadeve molitvenega apostolstva.

a) Glavni namen za mesec majnik 1902:

Zupanje na Marijo.

b) Posebni nameni.

24.) **Marija, pomoč kristjanom.** Bratovščina sv. rožnega venca. Slovenska dekleta.

25.) **Sv. Trojica.** Slovani. Izpreobrnitev razkolnikov h katoliški cerkvi.

26.) **Sv. Filip Nerij.** Siromašne slovenske družine. Radodarnost do ubožcev.

27.) **Sv. Magdalena Paciška.** Voljno prenašanje križev in težav. Nesrečni zakoni.

28.) **Sv. Avguštin.** Krščansko mišljenje in delovanje velikih mož. Napredek bogoslovne znanosti.

29.) **Praznik presv. Rešnjega Telesa.** Slovenska solska mladina. Vredni prejem sv. obhajila v zadnji uri. Zbranosti pri procesiji. Zatajevanje pogleda.

30.) **Sv. Ferdinand.** Cesar Frančišek Josip I. Katoliški vladarji

S.